# Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016


## 32 013 Toekomst financiële sector

**Nr. 114** **BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 december 2015

In deze brief schets ik het plan van aanpak voor het onderzoek naar standaardproducten zoals aangekondigd in mijn brief van 13 maart 2015.[1] In die brief schetste ik de eerdere analyses van ACM en AFM waarin vraagtekens werden gezet bij de effectiviteit van standaardproducten als beleidsinstrument. Deze analyses benoemden een groot aantal vragen over consumentengedrag die nog niet beantwoord zijn. Het doel van het onderzoek dat ik nu voorstel is om vast te stellen wat het effect van een standaardproduct op consumentengedrag is.

Standaardproducten kunnen een positief effect hebben op keuzes door consumenten, in de zin dat ze meer overgaan tot keuzes of in de zin dat ze beter passende keuzes maken. Mocht dat blijken uit het experimentele onderzoek, dan wil dat overigens nog niet zeggen dat het introduceren van een standaard ook in de concrete marktsituatie effectief zal zijn. Het gedrag van aanbieders en ook operationaliseringsvragen in de concrete marktcontext verdienen dan nader de aandacht. Omdat het complex en daarmee kostbaar en tijdrovend is om al deze aspecten ineens te onderzoeken, verdient het de voorkeur om te beginnen met het onderzoek aan de consumentenkant.

### Onderzoeksopzet

De hoofdvraag van het onderzoek is: Welk effect heeft het introduceren van een standaardproduct op keuzegedrag van consumenten? Dit zal specifiek worden onderzocht in de context van derdepijlerpensioen. In het onderzoek wordt de definitie gehanteerd van standaardproduct zoals in mijn brief van 4 juli 2014 is gepresenteerd. Het gaat om een financieel product waarvan alle kenmerken, behalve de prijs, identiek zijn. Een standaardproduct dient door alle aanbieders actief in een productmarkt te worden aangeboden, maar wordt niet verplicht als default aan de klant

[1] Kamerstuk 32 013, nr. 98.


kst-32013-114
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2015

gepresenteerd. In dit onderzoek wordt dus dezelfde definitie van standaardproducten gehanteerd als in eerdere brieven aan Uw Kamer.

Het onderzoek vindt plaats in twee fasen. De eerste fase is voorbereidend, de tweede fase is gericht op de empirische toetsing. De voorbereidende fase is er op gericht de toetsende fase zo goed mogelijk vorm te geven. Daartoe zal worden gesproken met experts en zal nader onderzoek plaatsvinden naar andere standaardproducten (zoals de basiszorgverzekering, standaardcontracten in de energiemarkt en autoverzekeringen in de VS). Vervolgens komt het experimenteel onderzoek. De experimentele setting waarin de onderzoeksvragen worden beantwoord zal voor zover nodig concreet worden ingevuld aan de hand van derdepijlerpensioenproducten. De volgende vragen zullen daarin worden beantwoord:

1. Welk effect heeft het introduceren van een standaardproduct op keuzegedrag van consumenten (vergelijking met de situatie zonder standaardproducten)?
   - Maken consumenten door introductie van een standaardproduct vaker de keuze om tot aankoop van een financieel product (standaard of niet) over te gaan?
   - Worden standaardproducten vaker gekozen dan alternatieve producten?
   - Gaan consumenten door introductie van standaardproducten producten beter vergelijken (vergelijken ze meer producten; op meer eigenschappen)?
2. Gaan consumenten beter passende keuzes (gegeven hun persoonlijke situatie en preferenties) maken bij de beschikbaarheid van standaardproducten? Zijn effecten op keuzegedrag afhankelijk van de manier waarop standaardproducten worden aangeboden (vergelijking van verschillende manieren van aanbieden van standaardproducten) en op welke wijze?
   - Is het kiezen voor een standaardproduct afhankelijk van wie de standaard heeft bepaald (overheid, consumentenorganisaties, financiële instellingen)?
   - Is de keuze voor een standaardproduct afhankelijk van de presentatie ervan in het keuzeproces?
   - Hangt of mensen kiezen voor een standaardproduct af van vindbaarheid van standaardproducten (website aanbieder, centraal vindbaar e.a.)?

**Proces**

De uitwerking van de onderzoeksvragen en -fasen heeft in nauw overleg met experts plaatsgevonden. Het onderzoek zal worden uitgevoerd door een deskundige externe partij. De precieze uitwerking van het onderzoek zal verder door wetenschappelijk onderzoekers worden gedaan. Ik verwacht de opdracht hiervoor op korte termijn te kunnen verstrekken. De resultaten van het experimentele onderzoek naar het effect van standaardproducten op consumentengedrag worden verwacht na de zomer van 2016. Ik zal uw Kamer over de resultaten informeren.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem